

Slika zunanjščine c.

Il.Slov.1930,L.VI,št.11, str.84.

Kauperz Johann Veit, bakrorezec iz Graza je naredil bakrorez križanega iz ž.c.sv. Martina za molitvene knjižice(oktavformat).

J.Wastler: Kunst.-ex, str.65.

Kronika poroča, da je 1.1798 še obstojala na pokopališču proti vzh. desno od zvonika slabo ohranjena okrogla kapela sv. Mihaela, velika za okr. 50 ljudi. Na zap.steni je imela vhod s 4 stonjicami notri *estrih*

Njeno starost je izoričevalo:

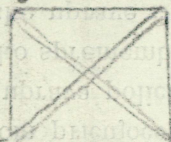
1. das Gewölb stieg bei 5 Kpafter mittelst einen Spüzzirkel in der Höhe gleich einen Zuckerhut
 2. anstatt der fenster brachten zwe kleine gegeneinander gestandene Öffnungen die Lichte hinein.
 3. die inwendigen Mauer waren vor Zeiten mit Vorstellung von verschiedenen Heiligen, angemallen, später aber mit Kalch überweisset.
 4. die nach der Mauer herumgemahlenen Kreuzzeichen gaben Spuren einer voraus= gegangenen bischöflichen kapellen- Consecration.
 5. majhen oltar sv. Mihaela von harten schwarz gebeitzten Holz eingelegt mit vergoldeten Laubwerk verzirt.
 6. Am meisten aber steht fur das Alterthum dieser Kapelle, das man bei Abtragung derselben unter dem Altarfuss gegen der Epistel-seite einer stark ausgebrannter Feuerherd fand, vorauf man muthmasslich die Getzenopfer verrichtete. Wo so jo podrli so našli spodaj v zemlji še en enako velik obokan prostor. Obok je slonel na močnem srednjem stebri, na vsaki strani je bilo po eno 2 čevlja veliko okno. Notri pa polno mrtvaških kosti.
- Bronast zvon v zvoniku(veliki)Napis: Sancta Maria Mater Dei ora pro nobis.
Conradys Schneider Cillae me fvdit anno 1738.
Haec campana fvsa est svb.....Klabuzhar Parocho ad S.Martinum in Pachern

synd: Partholomeo..... zher et Nicolao Britisnec MDCCXVIII.

Prezbiterij pod zvonikom, prostor podolžno kvadratičen, rebra pravokotnega prereza brez posnetja robov. Tudi slavalok ima ostre robove.

Krišče reber je gladko, v katerih pa so romanske konzole štirih različnih oblik. Osnova povsod prisekana narobe obrnjena precej šilasta piramida. Spodaj se zdi, da so odstranjeni služniki, ke spodnji deli prosto štrle naprej.

zvonik +
prezbiterij

močno šilast slavalok

pod streho stene do vrha ometane in pobeljene, ni sledov slikarije.

podaljšano v
novejši dobi.

Kapiteli: sev.zapadni - šilasto narobe obrnjena prisekana piramida. Levo in desno lice gladko, sprednje reliefno obdelano. Spodaj okrogel obroček, na oglih po en žlebast list, ki se pod oglom pravokotne krilne

Med njima na prednji strani plitva stilizirana lilija.

Jugozap.kapitel: na oglih dva zelo mesnata in pogobljena jezikasta lista, ki se spodaj v sredi dotikata iz njune pazduhe se paralelno njima razvijata dve stebelci, ki se pod ogli krilne plošče spojita v nekako brstno kepico.

Jugovzh.kapitel je precej podoben temu, a vseeno višji in nekam bolj kladast.

Severovz. kapitel zelo šilasta prisekana piramida s pravokotno krilno ploščo.

Vsi kapiteli štrle daleč naprej preko reber. Njihove podnožne ploskve so različne in ne dopuščajo gotovega sklepa na nosilca.

Kolikor je mogoče doseči prvotni omet, ne daje zanesljivih podatkov o eventualnem slikanju.

Stele, CXXII, 9.8.1951, str.47-49.

Eine prachtvolle Lage. Dieser Platz wurde schon von den Römern gewürdigt, die daselbst ~~wie~~, wie aufgefundenen Römersteine aufweisen, Niederlassungen gegründet

det haben. St. Martin selbst in seine kleine, aus der spätromanischer Periode stammende Landkirche, die ganz nach jenem Typus gehalten ist, wie die meisten der in jener Epoche erbauten Cultusstätten. Das Presbyterium ist im Viereck ausgeführt, 17'6'' lang, 12'7'' breit. Ein Kreuzgewölbe bildet seine Decke, seine unprofilirten, derben Gurten ruhen auf romanischen Konsepcapitälcn, im Kreuzungspunkte werden die Gurten durch einen glatten kreisrunden Schulsstein gebunden. Die unter den Capitälcn angebrachten Säulenschäfte gingen bereits verloren, aber das mit dem Eckblatt gezierte Sockelgesimse, welches wie das Capital in die Wand eingreift, hat sich erhalten (slika 2.) Ein schmales, im gedrückten Spitzbogen ausgeführtes Fenster an der Ostseite des Chores mit abgeschrägter Leibung dient als Lichteinlass.

An das Presbyterium schließt sich ein einschiffiges Langhaus von geringen Ausdehnungen an. Der Triumphbogen markirt in kenntlicher Weise die beiden kirchlichen Räume je nach ihrer Bestimmung. Am Bogen selbst wurde durch ein einfaches Kämpfergesimse der Bogenanlauf bemercklich gemacht. Der Portal an der westlichen Abschlusswand ist im Rundbogen geschlossen, und stammt aus der Ausgangszeit der Gotik (er ist mit einer Face abgeschrägt.) Die gewölbte Decke des Schiffes rührt aus der Renaissance - Zeit, um welche Zeit an diesem Bauwerke mannigfache Umstaltungen an Fenstern, Thüren, Altären vorgenommen wurde. Der schlichte viereckige Glockenthurm wurde an der nördlichen Schiffwand angebaut. In der Umgebung von St. Martin finden sich einzelne Bauerhäuser, im Holz ausgeführt vor, die durch eine constructiv richtige Durchführung des Materials einen äusserst wohlthuenden Eindruck hervorbringen.

Slika: Fig.2. -romanski kapitel
in noga stebra.

MDZK:16,1.1871, str.120 - 121:

Die Baudenkmale des Mittelalters am Bachergebirge von
Johann Gradt.

V času župnikovanja Antona Bizkaja, so cerkev prezidali in prenovili. 3.sept.1810. je cerkev posvetil lavantinski knezo-škof Leopold. Bizjak je dal napraviti križev pot. (str. 121) . - V pridigi pri svoji drugi novi maši, 3. maja 1816 je Bizjak med drugim rekel : ".....Od sreče, katero sim te leta per cerkvi z vami imel, nočem veliko govoriti. Saj vi sami veste, kake temne, mrtvaške altarje si najšel; zdaj pa pogledjte, kako je ta cerkev z božjo, vašo in mojo pomočjo čedno in spodobno olepšama..... (str. 124)

Anton Bizjak, zvest in dober duhovski pastir Lavantinske škofije.
Drobtince za leto 1851, Leto VI., 1851, str. 118-127

Kotnik Tomaž, mlajši, slikar, sin podobarja in pozlatarja Kotnika iz Maribora, je vodil restavratorska dela v cerkvi sv. Martina na Pohorju. Med pomočniki je bil tudi Vatroslav Holz. /Podrobnejše podatke glej : Vatroslav Holz, kartoteka umetnikov./

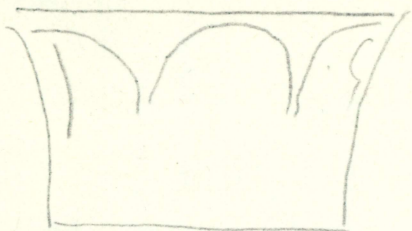
Roman umetniškega samouka. Autobiografija. /Spisal/ Olčev Igo
/p.s./ =Vatroslav Holz. - SLOVAN L. II, 1903-4, str. 340.

V pritličju kornega stolpa(prezbiteriju) je na par mestih videti podokrog 1 cm debelim ometom prvotni omet s sledovi barve, kar bi kazalo na ostanke prvotne poslikave iz 13.stol.

Kjer stoji danes ob južni steni cerkve križ, so izkopali bazo iz marmorja 6 cm vis kvadratična osnovna plošča 32x 33 cm v kvadratu. Cela viš.20 cm. Na osnovni plošči okrogla blazina ravno posneta okrog in zožujoča se do ožjega roba, ki nosi vrhnj 26 cm široko prav tako ravno prirezano blazino. Mogoče romansko.

Župnik pravi, da je pod streho še ena podobna baza neznane provenience.

Po ogledu: kapitel 46 cm v kvadratu, krilna plošča debela 5 cm

od 18 cm kvadratne spodnje ploskve na k
njo vzpenja na vsaki strani vsločeno
oblikovan list s trilistnim vrhom.
Materjal marmor. Romanska ? renesansa?
V vsem obsegu so stene ladje do vrha
ometane - nekdanj je bil lesen strop.
Stele, XXIA, 1963, 50-51